

Bij de Gereformeerde mannen is het aantal jeugdigen steeds grooter dan het aantal tusschen de 20 en 50 jaar. De verschillen zijn, in iedere groep van 1000 Geref. mannen, resp. 104, 63, 47. Bij de Geref. vrouwen is het verschil echter negatief geworden. Over de verklaring van deze tegenstelling spreken we straks.³⁾

Van belang is in de eerste plaats de vergelijking der cijfers van iedere afzonderlijke „gezindte“, met die van „alle inwoners“. Zijn de cijfers ongunstiger, dan zal dus, afgezien van andere factoren, het tijdstip, waarbij het verlies door sterfte den aanwas door geboorte te niet doet, eerder bereikt worden dan bij de „heele bevolking“. Dat is het geval bij de Ned. Herv. De daling van het verschil neemt daar ontstellende afmetingen aan.

Dat is ook het geval bij de „onkerkelijke mannen“. Vroeger is al betoogd, dat deze groep helaas steeds door een toevloed van buiten versterking ontvangt, zoodat de nadeelige gevolgen van den geringen groei door geboorte opgeheven worden. Men vergelijke verder de cijfers, die de tabellen geven, zij spreken voor zichzelf. Hoe groot de positieve verschillen met „alle inwoners“, des te beter staan de groepen er voor. Ook de „snelheid“ der daling is van belang. De R.-K. kunnen wel tevreden zijn, hun statistische positie is zeer gunstig. Op hen volgen de Chr. Geref. en de Geref.

Vanwaar nu de verschillen tusschen de cijfers uit de tabel der mannen, en die der vrouwen?

Op de cijfers der „afzonderlijke gezindten“ hebben meer factoren invloed, dan op die van „alle inwoners“. Die der laatste worden hoofdzakelijk door geboorte, leeftijdstoename en sterfte bepaald.

Emigratie, naturalisatie en immigratie spelen geen groote rol. Bij de „gezindten“ is dat echter wel het geval. Ze verliezen dikwijls aanzienlijk door „emigratie“, door uittreding; andere groeien weer heel sterk door „immigratie“, door toetreding. De kerkelijke groepen zijn helaas in het algemeen de verliezers, de „onkerkelijken“ de winnaars. De „interkerkelijke“ verschuivingen zijn, uit statistisch oogpunt bezien, niet erg belangrijk.

Hoe meer nu een oudere groep door „emigratie“ verliest, des te geringer zal de verschuiving zijn. Omgekeerd; hoe geringer haar verlies, des te grooter de verschuiving.

Bezien wij de cijfers der Gereformeerden eens! We hebben er reeds op gewezen, dat bij de mannen het verschil positief is, bij vrouwen echter negatief. Komt dat door een abnormaal geringe geboorte van meisjes? Neen, het aantal Geref. jongens van 0-10 jaar, is maar weinig grooter dan het aantal Geref. meisjes!

Het verschil is alleen te verklaren door aan te nemen, dat maar heel weinig vrouwen uittraden, daarentegen relatief veel mannen. Die uittreding geschiedt, we hebben dat al eerder gezien, hoofdzakelijk in de leeftijdperiode van twintig tot veertig jaar. Het schijnbaar zeer gunstige verschil bij de Geref. mannen (47), is dus voor een deel te „danken“ aan het feit, dat de middengroep (20-50 jaar) door uittreding aanmerkelijk verzwakt is. Daardoor werd de relatieve betekenis der jongere groep grooter. De eigenlijke statistische positie van de Geref. kerk wordt veel zuiverder door de tabel der „Geref. vrouwen“ aangegeven. Die leert dat de aanwas door geboorte „onvoldoende“ is.

We willen trachten met een eenvoudig voorbeeld de conclusies te verduidelijken.

Gesteld een groep van 1000 personen is als volgt samengesteld: 500 hebben een leeftijd beneden 25 jaar, 500 zijn ouder dan 25 jaar. We volgen in gedachte de ontwikkeling van deze groep gedurende een zeker aantal jaren. De eerste helft vindt door geboorten: 60, de tweede verliest door sterfte 40. 60 personen worden ouder dan 25 jaar en komen dus bij de tweede helft. Andere verliezen of winsten vinden niet plaats. De samenstelling is na de wijzigingen als volgt:

De eerste helft (personen beneden 25 jaar) telt nu: $500 + 60 - 60 = 500$ personen.

De tweede helft: $500 + 60 - 40 = 520$ pers. Er heeft dus een geringe verschuiving plaats gevonden ten gunste van de ouderen. Van 1000 personen zijn nu 490 jonger dan vijf en twintig jaar, en 510 ouder. De groei door geboorten had grooter moeten zijn.

We nemen weer dezelfde groep, handhaven de aangenomen geboortecijfers enz., maar veronderstellen dat bovendien 50 mensen boven 25 jaar geëmigreerd zijn. De getalsterkten zijn dan als volgt:

De eerste helft telt, als bij het eerste voorbeeld, na de wijzigingen weer 500 leden.

De tweede helft echter: $500 + 60 - 40 - 50 = 470$ leden.

3) In het artikel van 18 Dec. is helaas een fout gemaakt. Het verschil bij „alle inwoners“ is daar opgegeven als 18. Dit moet zijn — 18. Het beeld van de Geref. is dus niet zoo ongunstig als in dat artikel verondersteld werd. (Het verschil bij de Geref. bedroeg + 17.) De conclusies, welke aan het eind getrokken werden, kunnen echter voor een deel gehandhaafd blijven. Men plaaste ze dan aan het eind van de beschouwingen in dit artikel.

4) We lezen juist in „De Standaard“ van 31 Dec. een interessante beschouwing van den heer A. B. Velthuis over de geboorte- en sterfecijfers der laatste jaren, onder den titel: „Volk zonder jeugd“. De schrijver ziet den tijd snel naderen, waarin ons volk niet meer groeit.

Per 1000 zijn er nu 525 beneden 25 jaar, en 475 daarboven.

Uit de laatste opgave krijgen we dus een veel gunstiger indruk van den toevloed van jeugdigen, dan uit de eerste. Toch was in beide gevallen de aanwas gelijk. Willen we de verschuivingen, welke tengevolge van geboorte enz. optreden, bepalen, dan moeten we den invloed van andere factoren, „emigratie“ e.d. eerst nauwkeurig weten.

Aangezien het effect van die factoren bij de „vrouwen“ veel geringer geweest is, geven de cijfers in die tabellen de „natuurlijke verschuivingen“ beter weer. Het zal nu duidelijk zijn, dat de cijfers bij de „onkerkelijke mannen“ de statistische positie der jeugdigen te ongunstig weergeven. Immers door „toetreding“ is hun „middengroep“ aanzienlijk versterkt. Dat beteekende dus een relatieve achteruitgang der jeugdigen. Door geboorten in de gezinnen der nieuw „toegetroden“ leden, zal het aantal jeugdigen weer grooter worden. Men vergelijke ook hier, evenals bij andere groepen, de cijfers der vrouwen met die der mannen.

Het vrij aanzienlijke overschot van jeugdige mannen bij de Gereformeerden leert ons alleen, dat de schade, door uittreding veroorzaakt, eenigszins hersteld wordt door geboorten. We mogen daaruit niet concludeeren, dat die groep krachtig groeit.⁵⁾ De tabel der Geref. vrouwen waarschuwt tegen optimisme.

Het zou ons veel te ver voeren om alle cijfers aan een beschouwing te onderwerpen.

Van de grootte en den aard der verschuivingen kan een ieder zich, met behulp der tabellen, een beeld vormen.

A.

B. I. B.

5) Over de sociale en sociaal-economische gevolgen van den afnemenden groei kunnen we hier niet spreken. Zij zijn echter zeer belangrijk.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

Het sterilisatie-vraagstuk.

VIII.

Onder de vele bezwaren, die tegen de sterilisatie zijn aan te voeren, willen wij in de allereerste plaats noemen een wetenschappelijk bezwaar. Het is inderdaad een feit, dat achterlijkheid, zwakzinnigheid, psychopathie, enz. in den regel niet in en door het leven zijn ontstaan, maar aangeboren zijn. De conclusie, dat daarom een persoon, die achterlijk of zwakzinnig of psychopaat is, nu ook dergelijke kinderen zal voortbrengen, is evenwel onjuist. Reeds eerder hebben wij er op gewezen, dat een groot onderscheid gemaakt moet worden tusschen het phenotype, d.w.z. den verschijningsvorm van den mensch, d.i. de persoon zooals wij dien waarnemen en het genotype, het complex van erfelijke eigenschappen, dat in zijn of haar kiemcellen besloten ligt. Ieder mensch vormt den doorgang voor een eindeloze reeks van mogelijkheden, die in de van hem uit naar boven zich waaivormig uitbreidende rijen van zijn voorgelacht aanwezig waren en in zijn evenzoo zich waaivormig uitbreidende nakomelingschap aanwezig zullen zijn. Zij kwamen niet in één der leden van zijn voorgelacht alle als werkelijkheid tot uiting; zij deden dat niet alle in hem; zij zullen het niet alle doen in één der leden van zijn nageslacht. Men erft zijn eigenschappen in tegenstelling tot zijn eigendom niet van zijn ouders, maar van zijn geheele voorgelacht.³⁾

Aangeboren is dus niet hetzelfde als erfelijk verkregen. Voor zoover iets aangeboren is, maar niet erfelijk verkregen (b.v. zwakzinnigheid door kiembeschadiging), geeft dit aangeboren zijn geen aanleiding om te verwachten, dat het op het nakroost zal worden overgebracht. Voor zoover iets erfelijk verkregen is bestaat voor die verwachting wel reden, maar dan in dezen zin, dat mogelijkheden overgeërfd worden. In hoeverre die mogelijkheden werkelijkheid worden zullen is niet zoo gemakkelijk vooruit te zeggen. Alleen bij volledige kennis van de erfelijkheidsgegevens, die in iemands voorgelacht tot uiting zijn gekomen, zou men dus gerechtigd zijn een meening uit te spreken over de kansen op het weer verschijnen in zijn nakomelingschap van een zijner eigenschappen.

Deze wetenschappelijke bezwaren zijn des te klemmender, omdat zij niet de meening van enkelen vertegenwoordigen, maar van verreweg de meerderheid der eugenetici. Op het internationaal congres van de „Fédération abolitioniste internationale“ te Rome in 1921 gehouden is dit wel zonneklaar gebleken. De medicus-statisticus Prof. Dr. R. Santoliguidi⁴⁾ deelde op dit congres het resultaat mede van zijn enquête gehouden over de vraag: „of onze kennis van de wetten, die de erfelijkheid van menschen beheerschen, reeds zoo

groot is, dat zij een aandrang om wettelijke sterilisatie in te voeren rechtvaardigt.“

Deze vraag was toegezonden aan alle bekende wetenschappelijke onderzoekers, die zich met het erfelijkheidsvraagstuk bezighouden. Het resultaat was opmerkenwaardig: eenigen hadden ontwikkend geantwoord, de groote meerderheid beslist ontkennend, niemand bevestigend.

Niet voor niets schreef dan ook Prof. van Loghem⁵⁾ in het Ned. Tijdschr. voor Geneeskunde, dat de beslislust, die sommige eugenetici aan den dag leggen, met wetenschappelijke zekerheid niet identiek is.

Ook al zou de wetenschap wel in staat zijn met wiskundige zekerheid de lichamelijke en geestelijke eigenschappen van het nageslacht vooraf te bepalen, dan nog zou sterilisatie niet geoorloofd zijn en wel om de volgende redenen, welke wij nu achtereenvolgens zullen behandelen.

2o. Een staatsrechtelijk bezwaar.

Het kan en mag de Overheid niet onverschillig zijn of het toekomstige geslacht krachtig en gezond dan wel zwak en ziekelijk, begaafd en intelligent dan wel achterlijk en dom zal zijn.⁶⁾ Dit spreekt eigenlijk vanzelf, want alleen een sterk en lichamelijke en geestelijk volwaardig geslacht kan blijven bestaan. Alleen maar de taak der Overheid is hier in beginsel niet positief, maar negatief. Naar A.-R. beginsel heeft de Overheid in eugenetische quaesties niet de volle verantwoordelijkheid, maar een beperkte. Om dit aan te toonen zullen wij zoowel de quaestie Overheid en zedelijkheid als het vraagstuk Overheid en volksgezondheid nader onder de oogen moeten zien.

De taak der Overheid met betrekking tot de volksbelangen van geestelijken aard is enerzijds onthouding van sleun aan alles wat zich tegen openbare orde en goede zeden kant⁷⁾ en anderzijds handhaving van de publieke eerbaarheid, met dien verstande echter, dat ze zich bij elken maatregel stiipelijk verre houte van wat tot het terrein des huiselijken levens behoort.⁸⁾ Op het terrein van de zedelijkheid heeft de Overheid alleen te waken voor grove, naar buiten blikkende, onzedelijkheid en neemt zij in positieven zin alleen die maatregelen, welke noodig zijn om de gevaren, die het zedelijke leven bedreigen, te keeren. De Overheid laat zich niet in met de beweegredenen, die leiden tot bepaalde daden, ze vraagt niet naar motieven, maar let alleen op de gedragingen van den mensch, zooals die naar buiten blijken, op datgene wat gezien wordt, in tegenstelling met wat niet wordt gezien.⁹⁾ M.a.w. de Overheidstaak is hier in beginsel een verende.

Hoewel derhalve de taak der Overheid op dit terrein hoofdzakelijk negatief is, wil dat volstrekt niet zeggen, dat deze houding ten opzichte van de algemeene zedelijkheid van weinig praktisch belang is. In zake Zondagsheligen b.v. kan de Overheid niet dwingend optreden, om de eenvoudige reden, dat heiliging van den dag des Heeren een zaak des harten is. Toch zal de rust, die de Overheid juist op dezen dag van de week zooveel als mogelijk is bevordert, niet zonder invloed zijn op de heiliging van den Zondag. Evenzoo waarborgt de handhaving van de publieke eerbaarheid wel niet een innerlijk zedelijk levensgedrag van het volk, maar desniettemin ondersteunt zij de zedelijke krachten, die onder de menschen werkzaam zijn en zal daardoor, zij het dan indirect, het zedelijk levenspeil gunstig beïnvloeden. Terecht noemt Dr. Colijn¹⁰⁾ dit dan ook het positieve gevolg van de negatieve taak der Overheid.

Heeft de Overheid op het gebied van zedelijkheid in hoofdzaak een negatieve taak, evenzoo is dit het geval ten opzichte van de volksgezondheid, hetzij deze betrekking heeft op de individuen zelf, hetzij op de komende generatie. Hier betreden wij het z.g.n. private leven, zooals dit in de gesloten woning binnenskamers wordt doorleefd en hetwelk valt buiten de bemoeienis van de Overheid. Gelijk de zorg voor den welstand van het lichaam in de allereerste plaats behoort tot onzen persoonlijke plicht en niet tot de taak der Overheid, zoo behoort ook het gezinsleven aan een eigen wet, niet door de Overheid, maar door God over het gezinsleven gesteld.¹¹⁾ Wanneer wij in verband met ons onderwerp speciaal de voortplanting eens nader onder de loupe nemen, dan heeft ook hier de Overheid geen monopolie. Ook hier hebben weer de onderdanen zelf en de leiders van de organen, die tezamen de maatschappij vormen, een rechtstreeksche verantwoordelijkheid jegens God. De voortplanting is derhalve een zaak, die niet ligt op het verantwoordelijkheidssterrein der Overheid, doch op dat van de individuen zelve, of, indien ze nog minderjarig zijn, of behooren tot de rubriek van de geestelijk minderwaardigen, op het

3) Prof. Dr. J. J. van Loghem: Veredeling van den mensch. Ned. Tijdschr. voor Gen. 1933, blz. 3801.

4) Prof. Dr. J. Waterink: Iets over de moderne eugenetische wetenschap in verband met onze antirevolutionaire beginselen. A. R. Staatskunde, 1931, blz. 491.

5) Het Program van Beginselen der A. R. Partij, 10 Jan. 1934, Art. IV.

6) Idem, Art. XV.

7) Dr. H. Colijn: Saevius tranquillius in Undis, Amsterdam, 1934, blz. 344.

8) Idem, blz. 346.

9) Dr. A. Kuyper: Antirevolutionaire Staatskunde, Df. I, Kampen, 1916, blz. 261.

verantwoor-
den curato-

Dit alles
volksgezond-
vullen, zo-
leven en
of aange-
in bepaal-
invloed la-
lijk toesta-
male over-
den dreigt-
men echie-
in dezen
gedreven
schaadt l-
danen p-
roeping
draagt l-
karakter.

Resume
voortplan-
De Staat
een zuive-
letten, all-
gevaar be-
dient de
den mens-
er wel g-
door het
aan ouder-
delijkheid
niet volde-
altijd in
Sterilisati-
blijft echi-

10) Mr. J.
zijde), Pres.

BUN

Die

Op 15
zijn 25-j-
Theologis-
hem, me-
wenschen
Telt (5pr-
dent van
Deze is li-
waar Pro-
eer hij vi-
dorp. Al-
leerdheid
Costa, al-
door Pro-
was een
zijn werk
het", een
Hildebra-
arbeide-
literarisc-
voor-oord-
studenten
latie en
beter thu-
Hollands
tot 1902
studenten
kwam or-
bezetting.
Kaappro-
van de F-
leden van
nu en d-
karakter.
Zoo had
een Afri-
straat ee-
geroepen
komen e-
dat hij v-
ging de
schen o-
Maar wa-
gedaan l-
stond be-
verwijder-
uitzonder-
handelin-
den dag.

Na de
„Die Ge-
naar Pot-
die naar
aan de
naar de
een groo-
met succ-
staatsexa-
de Theo